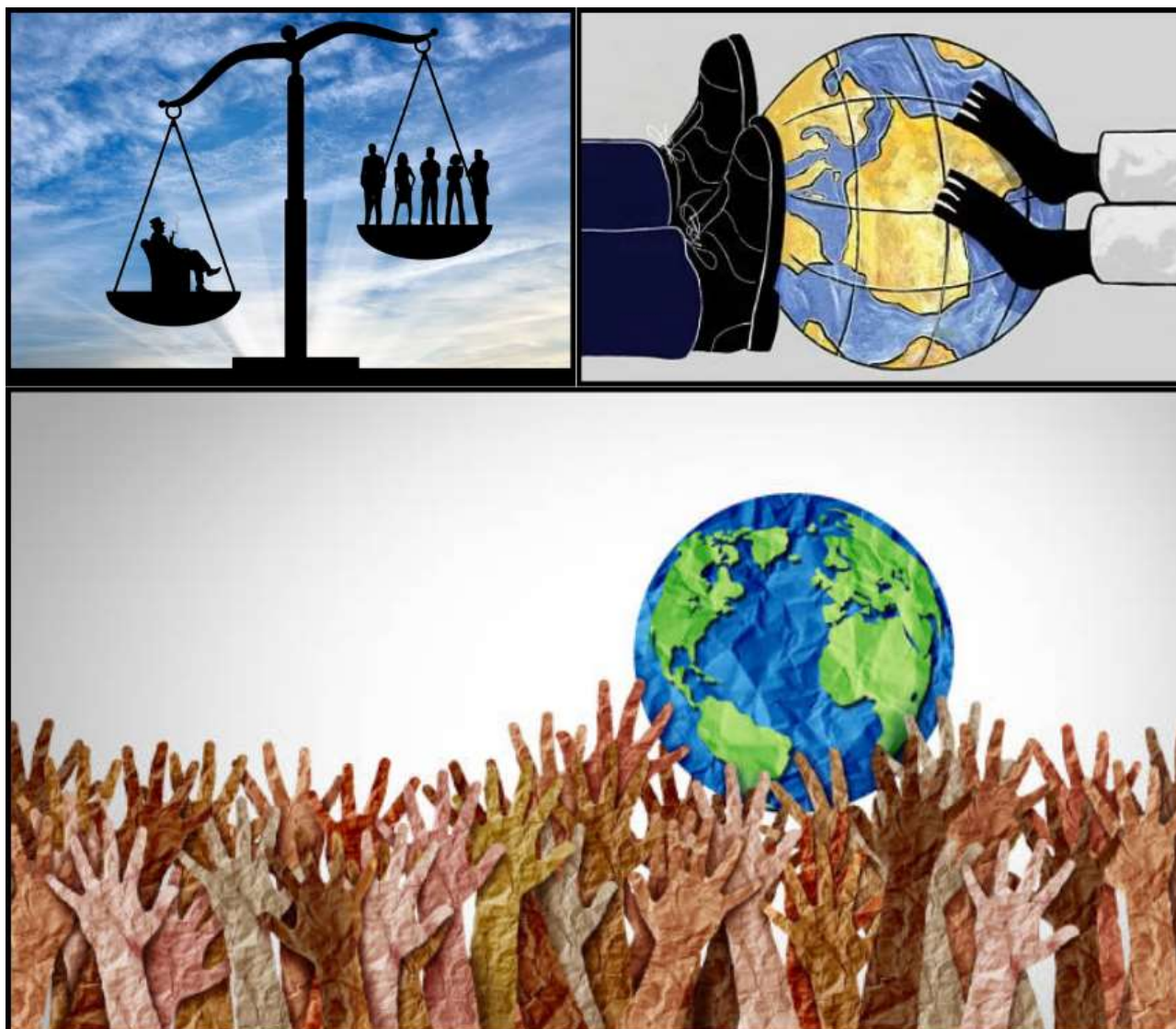

É POSSÍVEL ELIMINAR A DESIGUALDADE?

PABLO PÉREZ PRADO
IES Lucus Augusti Lugo 1º BAC B

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN	5
DEFINICIÓN (desigualdade referida á diversidade)	6
DESIGUALDADE DE RENDAS	7
DESIGUALDADE SOCIAL	9
O MEDIO AMBIENTE COMO CAUSA DE DESIGUALDADE	10

UNHA PEQUENA INTRODUCCIÓN:

Hoxe en día fálase moito da desigualdade, é un dos temas actuais do noso tempo. Non obstante, por desgraza, sempre houbo un certo grao de desigualdade ao longo da nosa historia.

Así, por exemplo, durante a Idade Moderna chegouse a traficar con persoas pertencentes a pobos indíxenas de América unha vez que o continente americano foi descuberto en 1492 por Cristóbal Colón. Outro exemplo, é que o imperio español estivo implicado na escravitude de persoas de orixe africana. Os españois a miúdo dependían doutros para conseguir africanos e transportalos polo Atlántico.

O Imperio español foi un dos principais receptores de africanos escravos. Ao redor do 22% dos africanos entregados a territorio americano acabaron no Imperio español. Ademais, os asiáticos do México colonial foron tomados de Filipinas e escravizados. Foron levados a Acapulco por barcos españois e vendidos nese territorio.

Os españois restrinxiron e prohibiron a escravitude dos nativos americanos dende os primeiros anos do Imperio español. Establecéronse as Leis de Burgos de 1512 , nas que se produciu a abolición da escravitude dos pobos indíxenas e as Novas Leis de 1542 . Estes atópanse entre os textos legais máis importantes da historia do Imperio español e tiñan como obxectivo reformar o goberno das Indias e protexer aos vasalos indios da coroa española .

A implantación das Novas Leis e a liberación de decenas de miles de nativos americanos provocaron unha serie de rebelións e conspiracións de encomendantes que foron reprimidas pola coroa española.

Como se pode apreciar, a desigualdade non é só un tema de actualidade e, tendo isto en conta, poderíamos dicir que melloramos neste sentido. Porén, o certo é que, hoxe en día, aínda existe certo grao de desigualdade na nosa sociedade.

Agora ben:

Sabemos realmente a que estamos a referir cando falamos de desigualdade?

Para responder a esta pregunta, a continuación daranse unha serie de definicións que tratarán de xustificala.

A Real Academia Española define a desigualdade como a calidade do que é desigual e á súa vez, dúas cousas ou seres son desiguais cando non son iguais, cando hai certas diferenzas entre eles.

O concepto de desigualdade está relacionado ás veces co de diversidade, que se aplica ao mundo biolóxico, non só para falar das diferentes especies, senón tamén para referirse a que os seres humanos (e todos os demais seres vivos) son diferentes, **desiguais**, por natureza: teñen diferentes capacidades e características.

Para comezar, todos os seres humanos están formados por un cariotipo que, en principio, debería ser idéntico en todos os casos. Así, diferenciámonos do resto de seres vivos pola cantidade de cromosomas que temos no noso cariotipo.

Os cromosomas veñen por parellas. Normalmente, cada célula do corpo humano ten 23 pares de cromosomas (46 cromosomas en total), dos cales a metade proceden da nai e a metade do pai. Non obstante, como en calquera ciencia, pode haber excepcións e pode producirse unha malformación que afecte ás características físicas e psicolóxicas da persoa.

Nos seres humanos, como se mencionou, hai diferenzas entre eles. Así, o home é diferente da muller en termos de calidades biolóxicas. Ademais, as razas africanas son diferentes das europeas. Dentro de Europa, por exemplo, os españois somos diferentes aos finlandeses.

Outro exemplo serían as diferentes linguas que se falan no mundo. Tendo isto en conta, a lingua que falan os españois, o castelán, é diferente á que falan os franceses, o francés. Así mesmo, o acento que temos en Galicia é diferente do acento que hai en Andalucía.

Con estes exemplos preténdese dar por entendemento que a desigualdade é inevitable no mundo, sempre que se fale de desigualdade referida á diversidade.

Para dar a entender o mencionado, procédese á descrición dun mundo imaxinario.

Nesta “realidade”: todas as persoas teñen a mesma cor de pel, a mesma altura, a mesma forza, a mesma cor de ollos... Ademais, a xente pensa igual, todos falan do mesmo xeito, co mesmo acento, coa mesma lingua, sen cometer erros, xa que non hai diferenzas na fala e todo o que sae da nosa boca é correcto. Viviríamos no mesmo país xa que non hai diferenzas entre comunidades e teríamos todos os mesmos traballos, gustos e preferencias.

Todo isto soa ben pero, non obstante, ao ser todos iguais, non habería distinción entre xéneros polo que ou todos seríamos homes ou mulleres e, en consecuencia, acabaríamos extingúndonos xa que non nos poderíamos reproducir. Seríamos, en certo modo, robots.

Con isto, queremos entender que non podemos esperar que todas as persoas sexan brancas ou negras (racismo) do mesmo xeito que non podemos esperar que

todos fagan o mesmo ca nós (que todos practiquen o mesmo deporte só porque é o que nos gusta) e non á outra persoa) xa que sería, en certo sentido, unha ditadura.

Non se pode esperar que todos sexamos iguais xa que é imposible e a única maneira de logralo sería asasinando a todos os que tiñan calidades físicas ou psicolóxicas desiguais ás nosas, como aconteceu no século XX co fascismo de Hitler e Mussolini.

Aínda que é certo que hai que aceptar a diferenza entre as distintas sociedades que hai no mundo, como en todo, sempre existe o lado negativo das cousas.

A OUTRA CARA DA MOEDA

DESIGUALDADE POR INGRESOS

Poñamos o exemplo de dúas familias nas que unha delas ten 20 veces máis ingresos que a outra, esta última conta cuns ingresos moi baixos polo que case non pode chegar a fin de mes. En ambas as familias un dos membros aínda está na súa etapa educativa.

En cal das dúas familias terá esta persoa máis posibilidades de rematar os seus estudos?

A resposta é sinxela: claramente na primeira familia xa que poden permitirse unha “mellor educación” que a segunda familia xa que teñen un nivel de ingresos máis elevado.

Por poñer un exemplo, o PIB per cápita de Kenia en 2022 foi de 2.035 € mentres que o de España foi de 29.674,54 €. Así, podemos observar que o nivel de renda entre estes dous países diferentes é moi desigual.

O termo desigualdade económica xa foi estudado ao longo da nosa historia. Por exemplo, no século XVIII, preocupada polas súas condicións de vida, a clase traballadora da época inicia unhas serias revoltas en protesta polas pésimas condicións de vida que tiñan, a diferenza dos nobres, beneficiarios do seu traballo. Houbo diferentes movementos como o Ludismo no que as fábricas nas que traballaban foron destruídas, dando a entender que non querían seguir sometidas ao réxime.

Así mesmo, neste momento xurdiron as primeiras análises da situación, para elaborar estratexias de loita pola emancipación, para acadar a igualdade.

Destacou o filósofo e economista Karl Marx (século XIX), cuxo materialismo histórico entende o cambio histórico debido á loita das clases sociais. Así, defendeu que son as condicións materiais (intereses concretos) as que determinan a evolución histórica (infraestruturas) e non as condicións políticas e ideolóxicas (superestrutura), que delas dependen.

Desenvolveu unha crítica ao sistema capitalista existente na época na que demostrou unha tendencia crecente á acumulación de capital por parte da clase nobre (e o seu consecuente empobrecemento da clase traballadora). Definiu os conceptos de alienación (dende o punto de vista capitalista, o traballador non é unha persoa en si, senón unha mercadoría de traballo) e de plusvalía (referido aos beneficios da burguesía).

Así, os filósofos Marx e Engels, outro importante filósofo do século XIX, procuraron a desaparición da clase burguesa e, en consecuencia, da era capitalista. Todo isto levará ao futuro ascenso do comunismo.

Aparece a URSS, nación comunista: un sistema económico centralizado no que o Estado se converte no axente económico decisivo, xa que toma todas as decisións para organizar o proceso económico mediante a planificación.

A crise de 1929 e as penurias dos anos seguintes, así como as dúas guerras mundiais, demostraron a incapacidade das economías capitalistas occidentais para acadar a equidade social, así como para manter un nivel adecuado de emprego e produción. Estes feitos levaron a **John Maynard Keynes** a formular a súa “Teoría xeral do emprego”, na que trata de darlle ao Estado capitalista un papel máis activo que debería contribuír a estabilizar a economía.

Keynes preocúpase polo desemprego. Segundo el, o desemprego fai que a xente compre e invista menos.

O seu obxectivo, polo tanto, é aumentar o investimento e o consumo reducindo a taxa de paro.

Para iso propón a intervención do Estado na economía para garantir o pleno emprego e fortalecer os dereitos sociais da cidadanía a través do que se denominou Estado de benestar.

Como definimos o Estado de benestar?

Asociamos o Estado de benestar á dimensión social do Estado que garante os dereitos sociais e as condicións para poñer en práctica o resto dos dereitos. Nela, o Estado garante un nivel de vida mínimo para cada persoa nos aspectos de educación, sanidade ou vivenda, e achega os recursos mínimos para o seu desenvolvemento.

O inicio da crise do estado de benestar estableceuse durante os anos 70, nos que se comezou a cuestionar a súa filosofía. A chamada **crise do petróleo** provoca un paro estrutural nas economías occidentais, sen que os mecanismos keynesianos que os estados poñen en marcha poidan facer nada ao respecto. Ademais, xorde o problema da burocratización: se o Estado ten que satisfacer as demandas dos cidadáns e estas son ilimitadas, fai falla máis administración pública e, polo tanto, máis impostos. O Estado social necesita cartos dos cidadáns e gran parte destes cartos quedan na burocracia.

E isto explica un pouco por qué chegamos a esta sociedade capitalista cun alto grao de desigualdade económica.

DESIGUALDADE SOCIAL E EDUCATIVA

Falamos de desigualdade social cando as persoas reciben un trato diferente pola súa condición social, os seus ingresos económicos, a relixión, o xénero co que se identifican, o lugar no mundo do que veñen...

POR QUE EXISTE A DESIGUALDADE SOCIAL?

Existen diferentes perspectivas que xustifican este suceso, pero a máis aceptada débese á falta de educación no mundo.

Cal é a principal razón do aumento do número de nenos non escolarizados?

Este aumento débese en gran medida á exclusión masiva de nenas e mulleres novas da educación en moitos países, como Afganistán.

Así, a falta de educación, e en consecuencia a desigualdade, podería considerarse un problema relacionado coa relixión, xa que o grupo relixioso dominante en Afganistán son os talibáns.

Trátase dun grupo islamista extremista que, segundo os preceptos do Corán vistos desde unha perspectiva radical, as mulleres son consideradas inferiores aos homes.

Unha enquisa recente realizada en abril deste ano por UNICEF revelou que hai 7,8 millóns de nenos sen escolarizar en Afganistán. Aproximadamente só a metade dos nenos en idade de escola primaria e a quinta parte dos nenos en idade de escola secundaria están matriculados.

Onde están a maioría dos nenos que non van a escola?

No mundo, o 16% dos nenos e mozos (desde primaria ata bacharelato) permanecen sen escolarizar. Na educación primaria, 1 de cada 10 nenos no mundo segue sen escolarizarse.

122 millóns, é dicir, o 48% da poboación non escolarizada, son nenas e mulleres novas.

Cerca do 30% de todos os nenos sen escolarizar no mundo concéntranse na África Subsahariana. 1 de cada 5 nenos africanos non asisten á escola (19,7%). Só a metade dos nenos cursa o bacharelato.

Con isto preténdese implicar que a falta de educación pode desencadear actitudes de odio cara outras culturas por descoñecemento das mesmas. Así, por exemplo, unha persoa adulta sen estudos, cuxo cerebro está totalmente desenvolvido, xa pode pensar racionalmente sen verse moi influenciado por outras posicións. Debido ao descoñecemento da anatomía humana, esta persoa podería desenvolver pensamentos de superioridade fronte a outras razas, é dicir, posturas racistas.

Porén, sempre hai excepcións nas que se poden dar posicións de odio tendo un certo grado de cultura : o nacionalsocialismo do século XX.

O MEDIO AMBIENTE E OS RECURSOS NATURAIS COMO CAUSA DA DESIGUALDADE.

No noso mundo existe, afortunadamente, un alto grao de biodiversidade polo que todos os países son diferentes entre si. Así mesmo, hai países onde os recursos naturais, afortunadamente, son máis abundantes que noutros.

No caso da África Subsahariana, uns 30 países son significativamente ricos en recursos naturais. Estímase que África alberga o 30% das reservas minerais do mundo. No caso do uranio, platino, diamantes e ouro as estimacións superan o 50%. A rexión tamén conta con importantes produtores de petróleo, como Nixeria, Angola e Guinea Ecuatorial, e unha nova fronte de xacementos de hidrocarburos descubertos recentemente no leste de África.

Porén, é por iso que diferentes empresas estranxeiras están a destruír os recursos naturais destas terras, deixando empobrecidos os países africanos.

Ademais, o cambio climático tamén xoga un papel fundamental no transcurso deste proceso de sobreexplotación dos recursos xa que cada vez hai menos auga non só en África, senón no resto dos continentes.

Así, esta é unha das razóns polas que o nivel de riqueza (desigualdade económica) é diferente nos distintos territorios (como neste caso é África).

É POSIBLE ELIMINAR A DESIGUALDADE?

Desde o meu punto de vista, todas as razóns polas que existe certo grao de desigualdade teñen que ver co nivel de riqueza existente nas distintas rexións. Así, como xa se mencionou, unha persoa cun maior nivel de riqueza terá unha calidade de vida superior a outra cuxo nivel de riqueza sexa inferior. Así mesmo, considero fundamental a educación xa que isto axudará a ter unha visión igualitaria en materia de dereitos. Non obstante, non hai que confundir a igualdade de dereitos e oportunidades coa igualdade de cultura, gustos, preferencias, estado físico... Todas as persoas somos diferentes e hai que aceptalo xa que se non, estaríamos a falar de discriminación cara a persoas que non teñen os preceptos que para nosoutros son os correctos.

Por último, hai que ter en conta o papel fundamental que ten o medio ambiente neste caso. Así, existen diferentes territorios nos que existe unha considerable cantidade de recursos naturais pero que acaban empobrecéndose pola sobreexplotación de empresas estranxeiras que destrúen os recursos da terra. Ademais, o cambio climático actual está a esgotar a auga existente nestes territorios "inicialmente ricos", facendo que a extracción destes materiais sexa cada vez máis complicada.

En conclusión, dende o meu punto de vista sería posible eliminar a desigualdade apostando por posturas, neste caso políticas, que sexan capaces de repartir correctamente a riqueza para que non existan límites altos ou baixos. En consecuencia, todos teríamos un alto grao de cultura, referido ao coñecemento, para que sexa máis doado entender que todos temos as nosas diferenzas pero non por iso uns son mellores e outros peores.

Así mesmo, tamén penso que o uso de enerxías non contaminantes na nosa sociedade é fundamental para non incrementar o cambio climático que está a afectar aos nosos ecosistemas e, en consecuencia, aos recursos naturais.

Finalmente, na miña opinión sería correcto implementar políticas restritivas na economía que limiten a cantidade de recursos naturais que unha multinacional estranxeira pode extraer nun determinado territorio.

WEBGRAFÍA

- <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/inequality/>
- [https://blog.oxfamintermon.org/como-combatir-la-desigualdad-social-en-el-mundo/#Revertir las brechas salariales](https://blog.oxfamintermon.org/como-combatir-la-desigualdad-social-en-el-mundo/#Revertir%20las%20brechas%20salariales)
- [https://es.wikipedia.org/wiki/Esclavitud en la Am%C3%A9rica colonial espa%C3%B1ola](https://es.wikipedia.org/wiki/Esclavitud_en_la_Am%C3%A9rica_colonial_espa%C3%B1ola)
- <https://dle.rae.es/desigualdad?m=form>
- <https://www.teseopress.com/mejoramientogenetico/chapter/diversidad-y-desigualdad-un-problema-irresuelto/>
- <https://repository.humboldt.org.co/entities/publication/d7e4e86c-2784-4cba-8e15-a1466747efd2>
- [https://medlineplus.gov/spanish/ency/article/002327.htm#:~:text=Normalmente%2C%20cada%20c%C3%A9lula%20en%20el,la%20otra%20half%20del%20father .](https://medlineplus.gov/spanish/ency/article/002327.htm#:~:text=Normalmente%2C%20cada%20c%C3%A9lula%20en%20el,la%20otra%20half%20del%20father)
- https://elpais.com/elpais/2014/11/03/3500_millones/1414994400_141499.html#
- [https://es.wikipedia.org/wiki/Trade union](https://es.wikipedia.org/wiki/Trade_union)
- <https://www.unesco.org/es/articles/250-millones-de-ninos-sin-escolarizar-lo-que-debemos-saber-acerca-de-los-datos-recientes-de-la#:~:text=En%20everything%20the%20world%2C%20the,son%20ni%C3%B1as%20and%20women%20j%C3%B3venes>
- <http://grupodeestudiosafricanos.org/publicaciones/explotacion-recursos-naturales-africa-subsahariana>